
GENTSE MEMORIEDAGEN 28-29 APRIL

28 April 1479

Maximiliaan van Oostenrijk benoemt Jan van Dadizele tot Opperbevelhebber van de Gentse milities.

Twee jaar voordien was hij reeds benoemd tot Hoogbaljuw.

Hij werd geboren op het Kasteel van Dadizele op 28 Februari 1431.

Pas 9 jaar oud verloor hij zijn vader. Hij studeerde een 6-tal jaren te Rijsel en te Arras. Hij was in 1449 schildknaap van een van de meest geduchte ridders van het Gulden Vlies, Simon de Lalaing. Hij vergezelde zijn meester op diens tochten en was bij het beleg van Oudenaarde.

In 1455 trouwt hij met Catharina Breydel, dochter uit een der aanzienlijkste geslachten van Vlaanderen. Gedurende een 10-tal jaren is hij een goede huisvader. Hij beheert het familiaal domein in Dadizele dat hij tot grote bloei brengt.

Het oorlogvoeren zit hem echter in het bloed en in 1465 neemt hij opnieuw de wapens op aan de zijde van Josse de Lalaing, zoon van zijn eerste meester. Hij is te Dinant bij de plundering, hij maakt deel uit van de groep die Karel de Stoute vergezelt bij zijn Blijde Intrede in Gent. Enkele weken later woont hij het beleg en de vernieling bij van Luik. Als Hoogbaljuw zal hij in 1477 de jonge hertogin Maria van Bourgondië vergezellen in haar verplaatsingen door het graafschap.

Hij organiseerde een actie tegen het gespuis bestaande uit afgedankte huurlingen, deserteurs, muiters, enz. die het platteland onveilig maakten door roof, moord, verkrachting. Deze actie was zo doeltreffend dat de plaag weldra verdwenen was en Maximiliaan benoemt hem tot Opperbevelhebber van de milities. De overwinning van Maximiliaan op de Fransen te Guinegate was in grote mate te danken aan het optreden van deze milities. Van Dadizele werd dan ook op het slagveld tot ridder geslagen. Door Maximiliaan, die hem "mon amy" noemde, werd hij belast met verschillende diplomatieke missies. Hij werd vermoord in 1481.

28 April 1656

Stichting van de St-Zacheusgilde.

Deze gilde werd gezamenlijk opgericht door de wijn- en bierverkopers. Zij hadden hun kapel in de St-Michielskerk.

28 April 1664

De Gentse schepenen sluiten de schouwburgzaal van het stadhuis waar een groep Franse toneelspelers in een lichte komedie de Gouverneur-Generaal der Spaanse Nederlanden enigszins karikaturaal hadden uitgebeeld. Die Gouverneur-Generaal was toen Markies Louis de Caracena.

28 April 1703

Geboorte te Gent van een Siamese tweeling.

Dit zeldzaam feit verwekte hier heel wat opschudding.

Het gebeurde in het gezin van de kleermaker Jan Quickelberghe uit de Holstraat dat zijn vrouw een beetje na middernacht voorbarig het leven schonk aan 2 meisjes die aan elkaar verbonden waren door de onderkant van de romp, op zulke wijze dat zij in de verlenging lagen van elkander, de hoofdjes aan de uiteinden. "Gelukkige maar", zullen wij zeggen, stierven de kinderen de volgende dag. Deze gebeurtenis verwekte een geweldige ophef, en in het begin van de 18e eeuw waren slechts weinigen geneigd zo iets te beschouwen als een zeldzame afwijking van de natuur. Er was in de stad een monster geboren en er moest geen ogenblik aan getwijfeld worden dat dit een straffe Gods was. Het Magistraat, niet het minst, was zeer geschokt door dit feit en was van oordeel "dat de posteriteyt daer van deelagtig zoude worde". Het beval bijgevolg de beroemde Palfijn in het openbaar over te gaan tot een lijkschouwing. Het gebeurde aldus, onder meer in aanwezigheid van de Schepenen, van de Directeur en de bijzitters van het "Collegium Medicum" en van een aantal geneesheren en chirurgen. De indruk die dit verwekte was zo groot dat Palfijn de opdracht kreeg het geval in al zijn bijzonderheden te beschrijven. Bovendien

werd de schilder Norbert Sauvage aangesproken om van deze zaak een gravure en een schilderij te maken.

Nog hetzelfde jaar verscheen van Palfijn "Anatomycke of ontleedkundige beschrijving, rakende de wonderbare gesteltenis van eenige uyt- en innelycke deelen van twee kinderen dewelcke monstreuuselyck aen malkander vereenigt zyn onder den tronck van 't lichaam, geboren binnen de Stadt van Ghendt op 28 April 1703."

Palfijn zelf vertaalde deze verhandeling in het Frans. Buiten de kopergravure maakte Sauvage een schilderij van 2 meter hoog, een werk dat wel een unieke plaats inneemt in de schilderkunst. De tweeling staat er 4 maal op afgebeeld, liggende op de rug, op de buik, en twee zichten na de lijkschouwing met uitpuilende ingewanden. Het doek dat talrijke verblijfplaatsen kende, hangt nu in het nog veel te weinig bezochte Museum voor de Geschiedenis der Wetenschappen.

28 April 1801

Lieven Bauwens dient zijn ontslag in als "Maire de Gand".

Hij was burgemeester benoemd op 10 Juli 1800, maar nog geen jaar later hield hij het voor bekeken. Dat was min of meer voorspelbaar: een hyperactieve ondernemende man die zich vooral moet bezighouden met administratieve pietluttigheden houdt het niet lang uit. Verwonderlijk is wel dat hij het meer dan 10 maanden gedaan heeft.

28 April 1898

Dood te Gent van Jules Seys.

Deze Gentse "lollekeshière" die geboren werd in 1840, zou bekendheid verwerven als "Burgemeester van 't Zieklien".

Hij was behanger van beroep en werd wegens een lichaamsgebrek "Kromme Seys" genoemd. De man had in 1867 in café "Het Voske" op de Nederkouter een sociëteit gesticht "voor Vriendschap en Leute". Deze farceur was in zijn tijd een zéér populaire figuur die er altijd wel iets op vond om zichzelf en de leden van zijn vereniging te vermaken. Eén voorbeeld: op een avond was hij gezeten in zijn stamcafé; een van de andere klanten was iemand die daar juist rechtover woonde. Seys zei tegen hem: "Ik durf wedden voor een tourneetje dat ge niet eens kunt tellen tot 100 zonder onderbreken." De man ging direct op het voorstel in, kwestie van op een gemakkelijke manier een pint te verdienen. Hij begon dus: 1, 2, 3... Terwijl was een ander lid van de vereniging vlug naar de overkant gelopen om aan de vrouw te zeggen dat ze subiet moest komen, want dat haar man plotseling zot was geworden. De vrouw kwam in paniek toegesneld, en ja, haar man deed verre van normaal. Hij zat maar bezig: 42, 43, 44... Ze probeerde hem te doen ophouden, maar hij deed maar verder en pro-

teseerde met wilde gebaren. Toen zij aan zijn armen en benen begon te trekken riep hij uit: "Maor 'k benne kik nie zot, 't es veur e weddijngel!" En in plaats van een pint voor niets te krijgen, mocht hij er 15 betalen.

Seys en zijn bende hadden besloten om van 't Zieklien een nieuwe gemeente te maken die onafhankelijk zou zijn van Gent. Zij stichtten bijgevolg een eigen gemeenteraad en hun gemeentehuis werd café "De Karper" aan de Kortrijkse Poort. De kleuren van de nieuwe gemeente werden vastgelegd op wit en zwart, om het onderscheid te maken met Gent dat zwart en wit als stadskleuren had. Op Zondag 8 Juni 1879 zou Seys ingehuldigd worden als Burgemeester.

Dit ging vanzelfsprekend gepaard met feestelijkheden en een stoet die vertrok op de Koornmarkt. De nieuwe burgemeester zat in groot ornaat in een landau getrokken door 4 paarden. Naast hem zaten zijn 2 schepenen.

Aan de Zonnestraat werd er halt gehouden voor een toespraak en het uitschenken van de erewijn. Overal op het parcours van de stoet waren duizenden mensen geschaard. Dan ging het naar het Gemeentehuis, alias "De Karper" waar een triomfpoort was opgesteld en het nieuw Schepencollege ontvangen werd met muziek. De Burgemeester ontving van in het wit geklede maagdekens de sleutels van de voornaamste inrichtingen, waaronder het Rasphuis en het Zothuis. Het aangekondigde banket voor 500 personen bestond erin dat iedereen die het wou bij de bakker pistolets kon kopen. In verschillende winkels waren er foto's te koop van de nieuwe Burgemeester van 't Zieklien.

Een jaar later werd op de Kortrijkse Poort een plaasteren standbeeld onthuld van Jules Seys. Het werd gemaakt door Domien Van den Bossche. Bij deze gelegenheid was de Kortrijkse Poort omgedoopt in "Plazza Statuo della Sysso."

28 April 1966

Inhuldiging van het beeldje van Johanna van Constantinopel in een nis boven de ingangspoort van het Decroly-instituut. Het werd gemaakt door beeldhouwer Bert Coolens en was een geschenk van "De Vrienden van het Oud Begijnhof". Het verband is duidelijk, Johanna van Constantinopel wordt immers beschouwd als de stichtster van zowel het Groot als het Klein Begijnhof.

"De Vrienden van het Oud Begijnhof" was een nu ter ziele gegane vereniging die gesticht werd in 1950. Ze was gedurende vele jaren actief onder de bezie-lende leiding van Apotheker Edmond Boonen van de Begijnengracht. Hij werd geboren in 1895, maar na zijn heengaan in 1977 stierf ook de vereniging een stille dood.

29 April 1540

Uitspraak van het vonnis door Keizer Karel tegen de Gentenaars na de opstand van 1539. Het was niet mals, maar het moet gezegd worden dat de Gentenaars het wel een beetje gezocht hadden.

Men staat nu nog versteld over het totaal gebrek aan psychologisch inzicht van onze voorvaderen, van hun nutteloze en stupiede provocaties, van hun naïef geloof in de goede afloop van de zaak.

Akkoord, niemand betaalt graag belastingen, ook de Gentenaars van toen niet, en niemand zal beweren dat ze niet mochten protesteren, maar er is "de manier waarop".

In 1539 blies hier "un vent de folie", de "creesers", de provocateurs van toen, speelden hier heer en meester zonder dat de Schepenen daar iets durfden tegen doen. De meest waanzinnige daden waren schering en inslag. Het verwonderlijke is wel dat Keizer Karel zo lang gewacht heeft om in te grijpen. Maar eindelijk was zijn geduld te einde en op 1 November 1539 vertrekt hij uit Madrid om hier aan te komen op 14 Februari 1540, gevolgd van een zeer sterke krijgsmacht. De Stad wordt onmiddellijk bezet en de Keizer trekt zich terug in zijn geboortehuis. Aanvankelijk gebeurt er niets en de Gentenaars beginnen zich illusies te maken, maar op 24 Februari (de 40e verjaardag van zijn geboorte) worden de Schepenen op het Prinsenhof ontboden om het requisitorium te aanhoren. Zij krijgen een copie en 10 dagen de tijd om er op te antwoorden. Wanneer zij op 6 Maart terugkomen om zich te verdedigen blijkt dat ze nog geen enkele les getrokken hebben uit de evenementen en ze komen voor de dag met argumenten die ze net niet hadden moeten gebruiken.

En dan op 29 April worden ze ontboden om het verdict te aanhoren, geknield voor de Keizer in groot ornaat en omringd door al zijn edelen. Na voorlezing van de 35 delicten waaraan ze schuldig bevonden werden, komt het vonnis.

Wij resumeren: al de privileges worden afgeschaft, al de bezittingen van de Stad en van de neringen worden verbeurd verklaard, een groot deel van de vestingen moet ontmanteld worden, de St-Baafsabdij wordt afgebroken om plaats te maken voor een dwangburcht. Op 3 Mei moeten de Gentenaars in het openbaar "amende honorable" doen.

De Schepenen en de notabelen, blootshoofds in een zwart kleed zonder gordel, 50 "creesers" in hun hemd en met een strop rond de hals.

Men kan niet zeggen dat de Keizer gehandeld heeft in een vlaag van woede, want hij zal meer dan 2 maanden de tijd nemen om alles te onderzoeken, te wikken en te wegen.

Dat hij de zaak goed bestudeerd had en er voor gezorgd had dat niemand in verleiding zou komen om iets dergelijks nog eens over te doen moge blijken uit het feit dat veel Gentenaars er nog altijd een complex aan over gehouden hebben.

Nu moet toch gezegd worden dat ook hier de soep niet zo heet gegeten werd als ze uitgeschept was. Het duurde niet lang of de straf werd gemilderd. Nauwelijks één jaar na de uitspraak wordt een belangrijk deel van de zware geldboete kwijtgescholden, nog geen 3 jaar later krijgen zij hun verbeurd verklaarde Klokke Roeland terug, samen met een aantal in beslag genomen documenten

en privileges. Andere bepalingen van de straf, zoals het ontmantelen van de stadspoorten en -muren worden niet uitgevoerd.

De zogenaamde eeuwige haat tussen de Gentenaars en hun Keizer is een vertelseltje dat tegengesproken wordt door de historische feiten.

29 April 1540

Op de dag dat het vonnis uitgesproken werd komt de Bisschop van Doornik de kerk van de gewezen St-Baafsabdij "deconsacreran".

29 April 1550

Edict waarbij de doodstraf wordt gesteld op alle overtredingen inzake ketterij.

29 April 1563

"Anno 1563, so wiert ghemaect die nieuwe eetkamer int Schepenhuis van den Keure, so groot dat men wel in stellen saude meer dan dry hondert personen waert noot. Aldaer was gehouden den 29 April 1563, schorsse woensdach synde voor Paeschen, die eerste maeltijt van der Vierschare, van de voornoemse schepenen."

Men kan zich natuurlijk afvragen waarom de Schepenen nu precies een eetkamer nodig hadden in het Stadhuis. Wel, het was zó dat zij verplicht waren aanwezig te zijn op de terechtstellingen en de daarbij meestal voorafgaande folteringen. Een dergelijk schouwspel zou tegenwoordig bij veel mensen de eetlust wegnemen, maar in die tijd scheen dat juist de appetijt te scherpen en na iedere terechtstelling boden de Schepenen zichzelf een etentje aan om wat te ontspannen na het gruwelijk schouwspel en de opgelopen emoties weg te spoelen met niet onaanzienlijke hoeveelheden wijn. Dit waren de vermaarde "banketten van den crime".

Een eeuw later zou deze "eetkamer" de vergaderzaal worden van het College van de Staten van Vlaanderen en de naam krijgen van "Ledenkamer". Wat niet belette dat bij speciale gelegenheden de zaal nog gebruikt werd voor feestmaalen, zoals bvb. in 1709 toen, na aftocht van de troepen van Lodewijk XIV, een groot feestmaal aangeboden werd aan de 2 ontzettende generaals: de Hertog van Marlborough (deze van het gekende liedje) en de Prins Eugène de Savoie. Dit feestmaal werd opgeluisterd door een concert dat gedirigeerd werd door de gekende Gentse componist Pieter Loeillet. Heden ten dage vergaderen de Commissies van de Gemeenteraad er, vandaar de naam "Commissiezaal". U weet wel, de zaal waar het portret hangt van Maria-Theresia met het fameus kanten kleed.

29 April 1783

Jozef II schaft het klooster van de Theresianen af.

Deze Ongeschoeide Carmelietessen vestigden zich in 1644 in de Holstraat (nu Theresianenstraat). In 1790 kwamen de zusters terug en namen een korte tijd hun intrekt in "De Pelicaen" in de St-Kathelijnestraat.

De Fransen zorgden er voor dat ze opnieuw afgeschaft werden.

Ook na de Fransen verschenen zij hier opnieuw, maar in de loop der jaren was het aantal zusters sterk gedaald: waren zij nog met 16 in 1778, dan was dat aantal in 1793 gedaald tot 12 en in 1825 waren er in Gent nog maar 4 Carmelietessen. Hun klooster werd soms ook het Spaans klooster genoemd omdat de eerste drie zusters Spaansen waren.

29 April 1796

Op het Feest der Gehuwden worden heel wat echtparen met lauweren gekroond, o.m. de Gentenaar Abraham Van Loo, vader van... 27 kinderen.

De moeder wordt niet vermeld.

29 April 1868

Dood van Polydoor Vander Meersch.

Hij werd geboren op 13 Augustus 1812.

Staatsarchivaris te Gent. Hij werd rond 1850 gelast door de "Maetschappij der Vlaemsche Bibliophielen" met het uitpluizen van de bestaande exemplaren van het Memorieboek der Stad Gent.

In 1852 verscheen het eerste deel handelend over de periode 1301-1500.

Het 2e deel verscheen in 1853, het 3e in 1854, het 4e en laatste deel in 1861. Hij is ook de auteur van "La ville de Gand considérée comme place forte".

29 April 1895

Stichting van de Oud-leerlingenbond van de Academie "Kunst en Kennis".

Werd gesticht in "De Leeuw van Vlaanderen", een café in de St-Margrietstraat.

Stichters waren: Oscar Van de Voorde, Edmond De Vos, Emiel Ledewijn, Gustaaf Van der Meersche en Richard Hendrickx. Architect Oscar Van de Voorde was er voorzitter van tot in 1935.

29 April 1919

Dood van Désiré Destanberg.

Auteur van o.m. "Gent onder Jozef II" en "Gent sedert 1831". Deze onderwijzer en later directeur in het Stedelijk Onderwijs werd geboren op 24 Mei 1861.

Enkele andere van zijn publicaties: "Geschiedenis van het Volksonderwijs te Gent (1770-1842)" - "De Gentse Herbergen en hun Uithangborden" - "De Kiezingen te Gent sedert 1830".

Hugo COLLUMBIEN